

AKÇAKOCA TİCARET VE SANAYİ ODASI

2026 FINDIK SEKTÖRÜ GÖRÜNÜM RAPORU

Dünya - Türkiye - Ordu/Giresun - Düzce/Akçakoca

Üretim, Verimlilik, Pazarlar, Kullanım Alanları ve Akçakoca Sarı Fındığı

36.649 ton

Akçakoca 2024 üretimi

168 kg/da

Akçakoca 2024 verimi

Menşe Adı

Akçakoca Sarı Fındığı

Yayıma Hazırlanma Tarihi: 16 Eylül 2026

Rapor Hakkında

Bu çalışma, Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri, fındık üreticileri, tüccarlar, kırma-kavurma ve işleme işletmeleri ile sektör paydaşları için hazırlanmıştır. Rapor; Akçakoca fındığını yalnız yerel üretim açısından değil, Türkiye'nin Ordu ve Giresun başta olmak üzere diğer üretim merkezleri ve dünya fındık ekonomisiyle karşılaştırmalı olarak ele almaktadır.

Veri yaklaşımı

Uluslararası karşılaştırmalarda en son ortak ve karşılaştırılabilir FAOSTAT yılı olan 2024 esas alınmıştır. 2025/26 ve 2026 sezonuna ilişkin rakamlar ayrıca 'tahmin' olarak gösterilmiştir. Kabuklu fındık ile iç fındık verileri birbirine karıştırılmamış; dış ticaret tablolarında HS 080222 iç fındık verileri kullanılmıştır.

Rapor yatırım veya zirai ilaç kullanım tavsiyesi değildir. Bitki koruma ürünlerinde yalnız Türkiye'de ruhsatlı ürün, etiket ve resmi teknik talimat esas alınmalıdır.

İçindekiler

1. Yönetici Özeti
2. Dünya Fındık Ekonomisi
3. Üretim Alanları, Rekolte ve Verim Karşılaştırması
4. Türkiye, Ordu, Giresun, Düzce ve Akçakoca
5. Akçakoca Sarı Fındığı Coğrafi İşareti
6. Dünya Tüketimi, Ticaret ve Kullanım Alanları
7. Verimlilik: Türkiye Neden Geride Kalıyor?
8. Dünya Geneline Verimi Artırmaya Yönelik Uygulamalar
9. Ot Yönetimi ve Herbisit Kullanımı
10. İklim, Zararlılar ve Kalite Riskleri
11. Akçakoca İçin Stratejik Yol Haritası
12. Üyelerimiz İçin Öneriler
13. Sonuç
14. Kaynakça

1. Yönetici Özeti

Fındık, Türkiye'nin dünya ölçeğinde belirleyici olduğu az sayıdaki tarımsal ürünlerden biridir. FAOSTAT'ın 2024 karşılaştırılabilir verilerine göre dünya kabuklu fındık üretimi yaklaşık 1,2 milyon ton, Türkiye üretimi 717 bin ton ve Türkiye'nin payı yaklaşık %59'dur. Türkiye aynı zamanda dünya iç fındık ticaretinin açık ara en büyük tedarikçisidir.

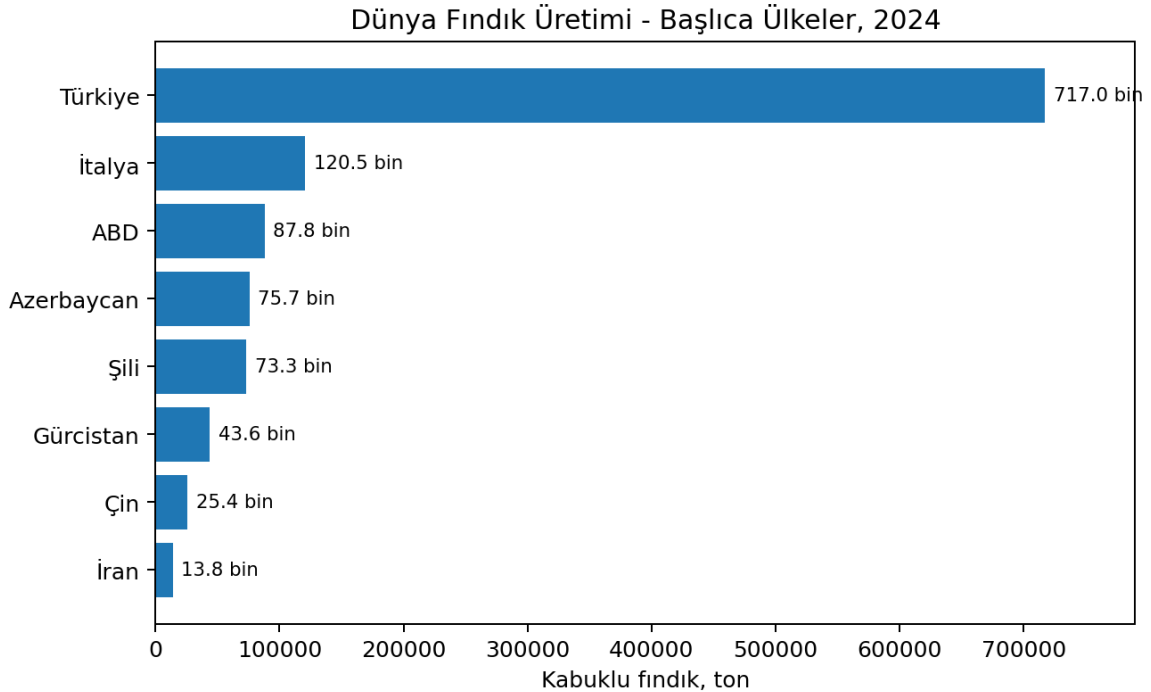
Ancak üretim liderliği verim liderliği anlamına gelmemektedir. 2024'te Türkiye'nin ortalama verimi 956 kg/ha (95,6 kg/da) iken ABD 2.466 kg/ha, Şili yaklaşık 1.487 kg/ha ve İtalya 1.333 kg/ha seviyesindedir. Akçakoca ise 2024'te 218.735 dekar alanda 36.649 ton üretim ve 168 kg/da verimle hem Türkiye hem Düzce ortalamasının üzerinde bir performans göstermiştir.

Akçakoca'nın 2024 üretimi tek başına Türkiye üretiminin yaklaşık %5,1'ine karşılık gelmektedir. Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü verilerinde Akçakoca, Türkiye ilçeleri içinde üretimde 2'nci sırada gösterilmektedir. Bu büyüklük, ilçede fındığın yalnız tarımsal değil; ticaret, istihdam, lojistik, işleme ve ihracat bakımından stratejik bir sektör olduğunu ortaya koymaktadır.

Raporun ana sonucu

Akçakoca'nın rekabet avantajı yalnız yüksek miktarda üretim değildir. Coğrafi işaretli Akçakoca Sarı Fındığı, Türkiye ortalamasının üzerindeki verim ve Batı Karadeniz lojistik konumu birlikte değerlendirildiğinde; ilçenin hedefi 'daha fazla kabuklu fındık satmak'tan 'daha yüksek verim + standart kalite + izlenebilirlik + coğrafi işaretli katma değerli ürün' modeline geçmek olmalıdır.

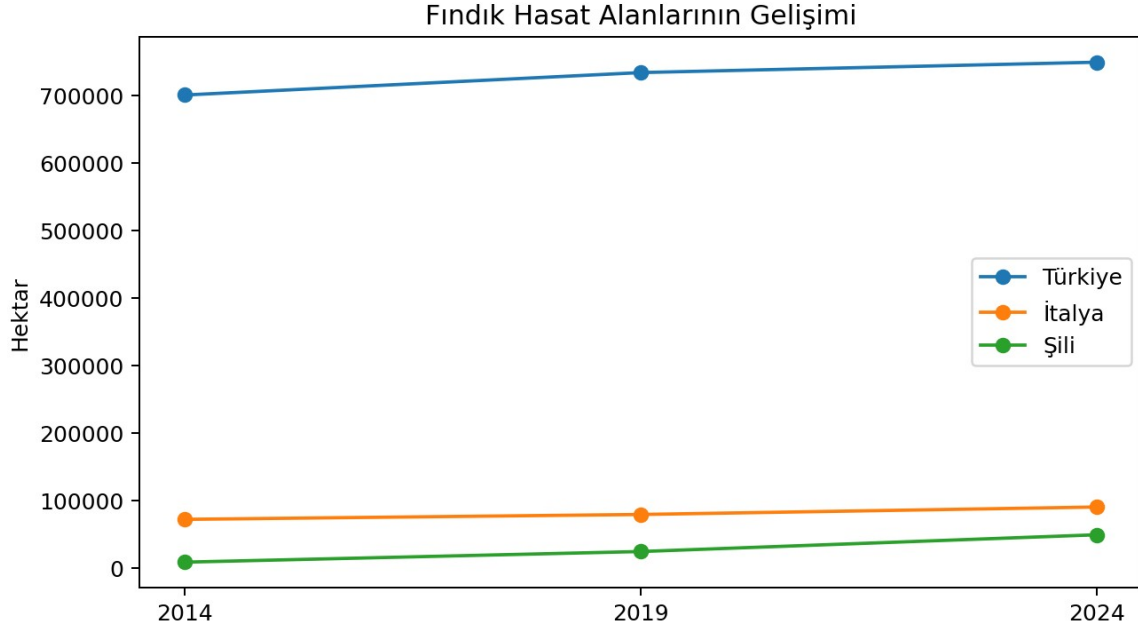
2. Dünya Fındık Ekonomisi

Kaynak: FAOSTAT 2024; üretim verileri kabuklu fındıktır. Azerbaycan değeri FAOSTAT impute, Şili değeri FAOSTAT tahminidir.

2024'te Türkiye, İtalya, ABD, Azerbaycan ve Şili birlikte dünya üretiminin yaklaşık %88-89'unu oluşturmuştur. Bununla birlikte son on yıldaki değişim Türkiye açısından önemli bir uyarı vermektedir: Türkiye'nin üretim alanı 2014-2024 döneminde sınırlı artarken Şili'nin hasat alanı 8.686 hektardan 49.264

hektara çıkmış, ABD ve Azerbaycan'da da üretim hızlı büyümüştür. Dolayısıyla Türkiye'nin gelecekteki üstünlüğü yalnız alan büyüklüğüne değil birim alandan alınan ürün ve kaliteye bağlı olacaktır.

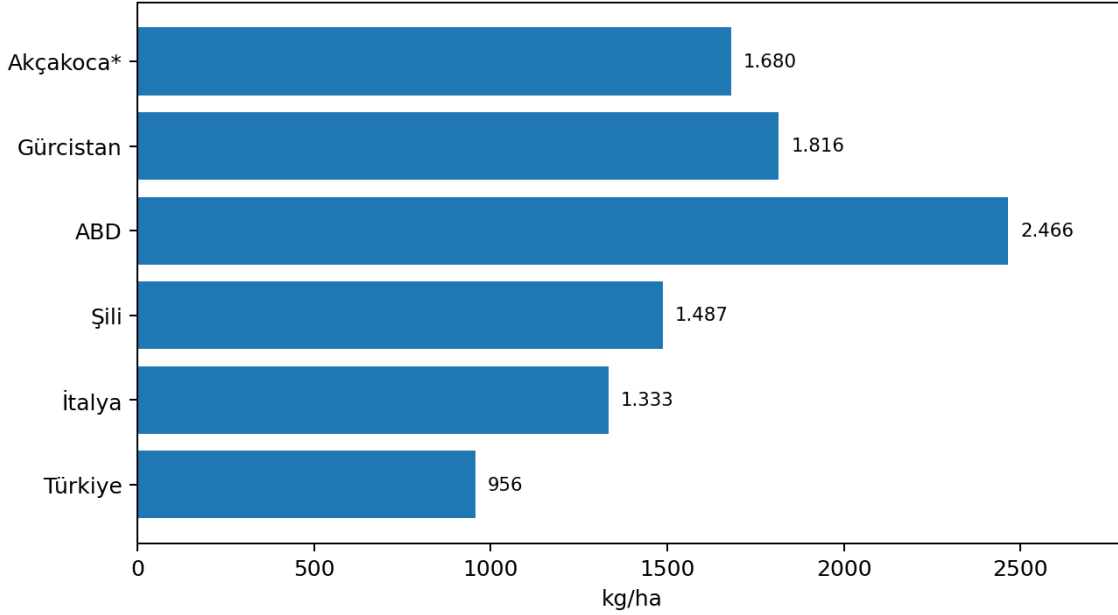
Kaynak: FAOSTAT. Türkiye, İtalya ve Şili için hasat alanı serileri.

3. Üretim Alanları, Rekolte ve Verim Karşılaştırması

Ülke	Alan (ha)	Üretim (ton)	Verim (kg/ha)	Not
Türkiye	749.769	717.000	956	%59 dünya üretim payı
İtalya	90.390	120.520	1.333	AB'nin ana üreticisi
ABD	35.613	87.820	2.466	Yüksek verim, Oregon ağırlıklı
Azerbaycan	55.223	75.698*	~1.371	Hızlı alan artışı
Şili	49.264	73.274*	1.487	Karşı sezon ve hızlı genişleme
Gürcistan	24.014	43.600	~1.816	Kalite/aflatoksin programları
Çin	11.777	25.437*	2.160	Yeni alanların verime yatması

* FAOSTAT'ın tahmin/impote işaretli değerleri. Gürcistan ve Azerbaycan verimleri alan ve üretimden yaklaşık hesaplanmıştır.

Seçilmiş Üretim Bölgelerinde Fındık Verimi

* Akçakoca 2024 verimi 168 kg/da = 1.680 kg/ha. Kaynak: Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü / TÜİK.

Verim farkının tek bir nedeni yoktur. Bahçe yaşı, çeşit, dikim sistemi, toprak besleme, budama, dip sürgünü kontrolü, yabancı ot rekabeti, sulama, hastalık-zararlı yönetimi, hasat mekanizasyonu ve iklim koşulları birlikte sonucu belirlemektedir. Bu nedenle ABD veya Şili veriminin yalnız bir uygulamaya -örneğin herbisite- bağlanması bilimsel olarak doğru değildir.

4. Türkiye, Ordu, Giresun, Düzce ve Akçakoca

4.1 Türkiye'nin üretim yapısı

Türkiye'de 2024 yılında 7,50 milyon dekar (749.769 ha) alanda 717 bin ton fındık üretilmiştir. Üretim esas olarak Karadeniz kuşağında yoğunlaşmaktadır. Doğu Karadeniz'deki Ordu-Giresun-Trabzon hattı ile Batı Karadeniz'deki Samsun-Sakarya-Düzce-Zonguldak hattı sektörün ana üretim coğrafyasını oluşturmaktadır.

4.2 Ordu ve Giresun ile karşılaştırma

Bölge	Fındık Alanı	Üretim/Rekolte	Veri niteliği	Öne çıkan
Ordu	227.215 ha	202.041 ton	2024 rekolte tahmini	Türkiye'nin en geniş fındık alanı
Giresun	117.729 ha	94.008 ton	2024 rekolte tahmini	Tombul/Giresun kalite ile premium konum
Düzce	63.435 ha	95.470 ton	2024 gerçekleşen	150 kg/da
Akçakoca	21.874 ha	36.649 ton	2024 gerçekleşen	168 kg/da

Ordu alanı: Ordu 2024 Çevre Durum Raporu. Giresun alanı: Giresun 2024 Çevre Durum Raporu. Ordu/Giresun üretimi: 2024 rekolte komisyonu tahminleri. Düzce/Akçakoca: TÜİK 2024 gerçekleşen verileri.

Akçakoca'nın 168 kg/da verimi, 2024 Türkiye ortalaması olan 95,6 kg/da'nın yaklaşık %76 üzerindedir. Bu avantaj korunmalı; bahçe yaşlanması, iklim stresi ve yanlış bakım uygulamaları nedeniyle zaman içinde aşınmasına izin verilmemelidir.

4.3 2025 ve 2026 görünümü

2025 sezonu Türkiye için don ve kuraklık etkilerinin konuşulduğu, üretim tahminlerinin ciddi biçimde aşağı revize edildiği bir yıl olmuştur. INC'nin Mart 2026 değerlendirmesi, 2025/26 Türkiye kabuklu ürününü yaklaşık 528 bin ton olarak vermektedir. Buna karşılık 2026 rekoltesi için Bakanlık komisyonu toplam 704.941 ton; KFMİB saha çalışması 805.246 ton tahmin etmektedir. Tahminler arasındaki fark metodoloji farklılıklarının rekolte rakamlarında ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Düzce için 2026 Bakanlık komisyonu tahmini 102.071 tondur. 2025 TÜİK verilerinde Düzce'nin 631.347 dekar alanda 53.723 ton üretim yaptığı belirtilmektedir; dolayısıyla 2026 tahmini güçlü bir toparlanmaya işaret etmektedir. Ancak tahmin kesin hasat sonucu değildir.

5. Akçakoca Sarı Fındığı Coğrafi İşareti

Akçakoca Sarı Fındığı, Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yapılan başvuru sonucunda 27 Şubat 2019 tarihinde 419 tescil numarasıyla 'menşe adı' olarak tescil edilmiştir. Coğrafi sınır Düzce ili Akçakoca ilçesidir. Menşe adı niteliği, ürünün ayırt edici özelliklerinin yetiştirdiği coğrafyayla güçlü bağına ifade etmektedir.

Tescil belgesine göre Akçakoca'da yetişen Sarı/Mincane çeşidinin yağ oranı %48,08-63,46; oleik asit oranı %81,70-83,57; linoleik asit oranı %7,32-9,57 aralığındadır. Belge, linoleik asit ile bazı aminoasit değerlerinin karşılaştırılan diğer sarı fındık örneklerine göre yüksek olduğunu belirtmektedir. Yenilebilir iç oranı yaklaşık %50'dir.

Coğrafi işaretin ekonomik değeri nasıl artırılır?

Tescil tek başına fiyat primi yaratmaz. Üretici/işletme bazında kullanımın yaygınlaştırılması, denetim, parti izlenebilirliği, ayrı depolama, standart kavurma/işleme, ambalaj üzerinde doğru coğrafi işaret kullanımı ve tüketiciye ayırt edici özelliklerin anlatılması gerekir. Akçakoca Sarı Fındığı'nın kabuklu emtia olmaktan çıkarılıp coğrafi işaretli iç fındık, kavrulmuş ürün, ezme, draje ve gastronomi girdisi olarak konumlandırılması önemlidir.

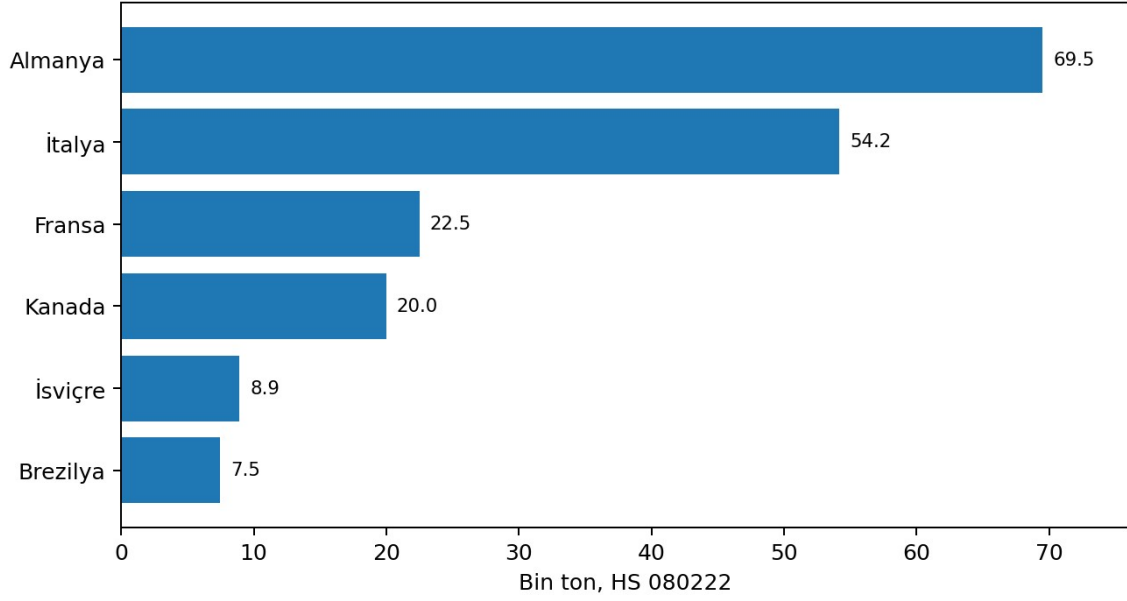
6. Dünya Tüketimi, Ticaret ve Kullanım Alanları

6.1 Tüketim ve talep

INC'nin 2024/25 küresel sert kabuklu meyve değerlendirmesinde fındık, dünya ağaç yemişleri tüketiminin yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. 2025/26 için INC'nin Mart 2026 arz-talep tablosunda dünya iç fındık mahsulü yaklaşık 479 bin ton ve arzdan dönem sonu stokları çıkarıldığında tüketim/kullanım yaklaşık 482 bin ton düzeyindedir.

Ülke bazında karşılaştırılabilir nihai tüketim verisi düzenli yayımlanmadığı için dış ticaret, büyük tüketici pazarlarının büyüklüğünü görmek daha güvenilir bir göstergedir. 2024'te kabuksuz/iç fındık ithalatında Almanya 69,5 bin ton, İtalya 54,2 bin ton, Fransa 22,5 bin ton ve Kanada 20,0 bin tonla öne çıkmıştır. Bu rakamlar nihai tüketim değildir; sanayi kullanımı, stok ve yeniden ihracatı da içerir.

Başlıca İç Fındık İthalatçıları, 2024

Kaynak: World Bank WITS / UN Comtrade, HS 080222, 2024. İthalat miktarı tüketim değil, pazar talebinin göstergesidir.

6.2 Türkiye'nin ana ihracat pazarları

Pazar	Türkiye'den iç fındık ithalatı (2024)	Değer
İtalya	48,9 bin ton	406,1 milyon \$
Almanya	43,8 bin ton	358,1 milyon \$
Polonya	16,5 bin ton	143,1 milyon \$
Fransa	12,8 bin ton	109,5 milyon \$
İsviçre	7,5 bin ton	57,7 milyon \$

Kaynak: World Bank WITS / UN Comtrade, Türkiye ihracatı, HS 080222.

Avrupa'nın Türkiye fındığı için merkezi konumu devam etmektedir. Bununla birlikte Çin ve diğer Asya pazarları, çikolata ve premium atıştırmalık tüketiminin büyümesi nedeniyle uzun vadeli çeşitlendirme alanıdır.

6.3 Fındığın başlıca kullanım alanları

- Çikolata, pralin, draje ve dolgulu şekerleme sanayisi.
- Fındık kreması/ezmesi ve kakaolu sürülebilir ürünler.
- Bisküvi, gofret, kek, pastacılık, dondurma ve unlu mamuller.
- Kavrulmuş, çiğ veya aromalı atıştırmalık iç fındık.
- Fındık unu/pudrası ve bitkisel bazlı ürün formülasyonları.
- Fındık yağı: gıda, gurme ürün ve belirli kozmetik uygulamaları.
- Yan ürünler: kabukların yakıt/biyokütle ve çeşitli endüstriyel uygulamalarda; zuruf ve budama artıklarının organik madde/kompost gibi alanlarda değerlendirilmesi.

Küresel sanayi talebinde ürünün yalnız tonajı değil; randıman, kalibre, iç kusur oranı, aflatoksin güvenliği, izlenebilirlik ve sürdürülebilir üretim kriterleri satın alma kararında giderek daha belirleyicidir. Ferrero, 2025 itibarıyla küresel fındık alımlarının %97,2'sinin çiftçi seviyesine kadar izlenebilir olduğunu açıklamaktadır.

7. Verimlilik: Türkiye Neden Geride Kalıyor?

Türkiye dünyanın en büyük üretim alanına sahip olmasına rağmen hektar veriminde ABD, Şili ve İtalya'nın gerisindedir. Bunun temel nedenleri tek bir başlıkta toplanamaz. Karadeniz'deki eğimli ve parçalı arazi yapısı, yaşlı bahçeler, çok gövdeli ocak sistemi, budama ve dip sürgünü yönetimindeki farklılıklar, toprak analizi temelli olmayan gübreleme, sulama eksikliği, yabancı ot rekabeti, hastalık ve zararlılar ile hasat/işçilik yapısı birlikte etkilidir.

Akçakoca'nın 168 kg/da düzeyindeki 2024 verimi Türkiye ortalamasından yüksek olmakla birlikte ABD'nin 246,6 kg/da seviyesinin altındadır. Dolayısıyla Akçakoca'nın hedefi Türkiye ortalamasıyla yetinmek değil; yerel topoğrafyaya uygun biçimde verim istikrarını yükseltmek olmalıdır.

8. Dünya Geneline Verimi Artırmaya Yönelik Uygulamalar

8.1 ABD/Oregon: yüksek verim + mekanizasyon

Oregon State University, iyi yönetilen olgun bahçelerde kuru kabuklu verimin yaklaşık 2,24-4,48 ton/ha aralığına ulaşabildiğini belirtmektedir. Oregon modeli; tek gövdeli/modern bahçe düzeni, mekanik hasada uygun düz zemin, çeşit ve tozlayıcı planlaması, hastalık yönetimi, düzenli budama, besleme ve gerektiğinde sulama üzerine kuruludur.

8.2 Şili: yeni bahçe, yüksek yoğunluk ve sulama

Şili dünya fındık sektörünün en hızlı büyüyen üreticilerindendir. Hasat alanı 2014'te 8,7 bin hektardan 2024'te 49,3 bin hektara yükselmiştir. Araştırmalarda yüksek yoğunluklu dikimlerin erken dönem kümülatif verimi artırabildiği; 2021-2023 sulama denemelerinde ise yetersiz sulamanın bazı lokasyonlarda verim ve kaliteyi düşürdüğü gösterilmiştir. Şili'nin karşı sezonda ürün vermesi de küresel sanayiye yılın farklı döneminde taze hammadde sağlamaktadır.

8.3 Azerbaycan: iyi tarım uygulamalarıyla hızlı verim artışı

FAO ve Azerbaycan Tarım Bakanlığı'nın HAZER projesinde 1.300'den fazla küçük üretici iyi tarım uygulamaları, hasat sonrası işlemler, gıda güvenliği ve mekanizasyon konusunda eğitilmiştir. FAO'ya göre demonstrasyon alanlarında ortalama verim 2021'de 1,1-1,2 ton/ha seviyesinden 2023'te 1,7-1,8 ton/ha seviyesine yükselmiş; budama ve tarımsal ekipman kullanımını içeren uygulama paketlerinde %70'e varan verim artışları görülmüştür.

8.4 İtalya: mekanizasyon ve düzenli taç yönetimi

İtalya'da özellikle Viterbo/Piedmont gibi bölgelerde toprak yönetimi, gübreleme, budama, sulama, bitki sağlığı ve mekanizasyon birlikte ele alınmaktadır. Mekanik budama araştırmaları, ışık girişini ve yeni verimli sürgün oluşumunu desteklemek amacıyla taç yönetiminin önemini vurgulamaktadır.

8.5 Türkiye/Giresun: tamamlayıcı sulama

Ordu Üniversitesi ve Giresun'da yürütülen araştırmalar, geleneksel yağışa bağlı Tombul fındık bahçelerinde kritik dönemde damla sulamayla tamamlayıcı su uygulamasının verim ve kalite üzerindeki etkisini incelemektedir. İklim değişikliğiyle yaz kuraklığı riski arttıkça, topoğrafyaya uygun su hasadı ve kontrollü sulama Akçakoca için de araştırılması gereken alanlardan biridir.

9. Ot Yönetimi ve Herbisit Kullanımı

9.1 Fındıkta yabancı ot neden önemlidir?

Yabancı otlar özellikle genç bahçelerde su, azot ve diğer besin elementleri için fındıkla rekabet eder; hasadı zorlaştırır ve bahçe tabanındaki işçiliği artırır. Ordu/Fatsa'da dört yıl yürütülen bir çalışmada yabancı ot yoğunluğu 89 bitki/m² olduğunda yaklaşık %12,1; 256 bitki/m² olduğunda yaklaşık %29,7 verim kaybı hesaplanmıştır. Bu sonuç 'ot kontrolünün' önemli olduğunu gösterir; ancak 'herbisit kullanımının tek başına verimi artırdığı' anlamına gelmez.

9.2 Türkiye dışında ot ilacı kullanılıyor mu?

Evet. En iyi belgelenmiş örneklerden biri ABD'nin Oregon ve Washington fındık bahçeleridir. Oregon State University entegre mücadele planlarında glifosat, glufosinat, carfentrazone, flumioxazin, indaziflam ve farklı etki gruplarındaki başka herbisitlerin ruhsat/ürün yaşına bağlı kullanım seçeneklerini ele almaktadır. Oregon'da ticari bahçelerde İtalyan çimi kontrolü üzerine yapılan saha denemeleri de birden fazla herbisit etken maddesini karşılaştırmıştır.

Dolayısıyla kimyasal ot kontrolü yalnız Türkiye'ye özgü değildir. Ancak gelişmiş üretim sistemlerinde yaklaşım 'bahçenin tamamını sürekli çıplak bırakmak' değil, sıra üzeri/sıra arası yönetimi, biçme, örtü bitkileri, mekanik kontrol ve gerektiğinde hedefli herbisiti birlikte kullanan entegre yabancı ot yönetimidir.

9.3 Herbisit verimi nasıl etkiliyor?

Fatsa-Ordu araştırmasında biçme sonrası bazı herbisit kombinasyonları yabancı ot kontrolünü belirgin biçimde iyileştirmiştir. İlk iki yılda herbisit uygulamalarının fındık verimine doğrudan anlamlı etkisi görülmezken, denemenin sonraki yıllarında iyi ot kontrolü yapılan parsellerde verim yükselmiştir. Asıl mekanizma yabancı ot rekabetinin azaltılmasıdır. Yanlış doz, yanlış zaman, yeşil gövde/yaprak teması, toprak ve su riski veya aynı etki mekanizmasının sürekli kullanılması ise ürün zararı, çevresel etki ve herbisit direnci yaratabilir.

Akçakoca için doğru yaklaşım

Raporun önerisi 'ot ilacı kullanın' veya 'kullanmayın' değildir. Öncelik; bahçedeki yabancı ot türünü ve yoğunluğunu belirlemek, biçme/mechanik yöntemleri kullanmak, erozyona açık eğimli bahçelerde toprağı tamamen çıplak bırakmamak ve kimyasal mücadele gerekiyorsa yalnız ruhsatlı ürünleri teknik tavsiyeye göre hedefli uygulamaktır. Verim için asıl başarı, ot yönetimini budama, gübreleme, sulama ve bitki sağlığıyla birlikte yürütmektir.

10. İklim, Zararlılar ve Kalite Riskleri

- İlkbahar donları: çiçek, sürgün ve meyve tutumunu etkileyerek ülke rekoltesinde sert dalgalanma yaratabilir.
- Yaz kuraklığı ve sıcaklık: iç doldurma, dane büyüklüğü ve randıman üzerinde baskı oluşturabilir.
- Kahverengi kokarca: 2024'te kalite ve işleme maliyetleri üzerinde önemli baskı oluşturmuş; biyolojik mücadelede samuray arısı salımları artırılmıştır.
- Külleme ve diğer hastalıklar: yaprak alanını, sürgün gelişimini ve kaliteyi etkileyebilir.
- Aflatoksin: özellikle hasat sonrası gecikme, uygunsuz kurutma ve depolamada ihracat açısından kritik gıda güvenliği riskidir.

- Bahçe yaşlanması: verim dalgalanmasını ve bakım maliyetini artırabilir; gençleştirme planı gerektirir.

Azerbaycan örneği, verim artışı kadar hasat sonrası kurutma ve aflatoksin kontrolünün de ihracat rekabeti için kritik olduğunu göstermektedir. Akçakoca'da coğrafi işaretli ürün stratejisi kalite güvence ve izlenebilirlikle birlikte yürütülmelidir.

11. Akçakoca İçin Stratejik Yol Haritası

Öncelik	Uygulama	Hedef
1. Verim haritası	Köy/bahçe bazında verim, yaş, çeşit, rakım ve bakım verisinin anonim toplanması	Sorunun nerede olduğunu ölçmek
2. Toprak-yaprak analizi	Analize dayalı gübreleme programı	Maliyet ve besleme verimliliği
3. Bahçe gençleştirme	Yaşlı/düzensiz ocakların kademeli yenilenmesi	Uzun vadeli verim istikrarı
4. Budama/dip sürgünü	Uygulamalı eğitim ve demonstrasyon bahçeleri	Işık, hava ve verimli sürgün
5. Ot yönetimi	Entegre yöntem: biçme + örtü + hedefli kimyasal gerektiğinde	Rekabeti azaltırken erozyonu korumak
6. Su yönetimi	Kuraklık riski olan bahçelerde pilot damla/su hasadı	İç doldurma ve kalite
7. Hasat-kurutma	Hızlı toplama, temiz zemin, kontrollü kurutma/nem	Aflatoksin ve kalite kaybını azaltmak
8. Coğrafi işaret	Üretici/işletme kullanımını ve denetimi yaygınlaştırmak	Fiyat primi ve marka
9. İşleme	Kavrulmuş, ezme, draje, yağ, gastronomi ürünü	Katma değer
10. İzlenebilirlik	Parti-köy-üretici bazlı dijital kayıt	Sanayi ve ihracat güveni

12. Üyelerimiz İçin Öneriler

12.1 Üreticiler

- Dekar başına verimi değil, sağlam iç randımanı ve satılabilir kaliteli ürün miktarını ana performans göstergesi yapın.
- Toprak ve mümkünse yaprak analizi olmadan rutin gübreleme yerine ihtiyaca dayalı program uygulayın.
- Budama, dip sürgünü ve yabancı ot yönetimini yıllık takvime bağlayın.
- Hasattan sonra fındığı hızlı kurutun; nem, yabancı madde ve kusurlu iç oranını kontrol edin.
- Coğrafi işaret şartlarını sağlayan Akçakoca Sarı Fındığı'nı diğer ürünlerden ayrı ve izlenebilir biçimde değerlendirin.

12.2 Tüccar ve İşleyiciler

- Alımda yalnız kabuklu kg fiyatı yerine randıman, kalibre, kusur ve nem bazlı kalite sınıflaması uygulayın.
- Akçakoca Sarı Fındığı için ayrı tedarik ve parti izlenebilirliği oluşturun.
- Kavrulmuş iç, ezme, draje, paketli atıştırmalık ve gastronomi ürünleriyle katma değeri ilçede tutmaya çalışın.
- Almanya, İtalya, Fransa ve Polonya gibi ana sanayi pazarlarının kalite/izlenebilirlik beklentilerini takip edin.

- Aflatoksin, pestisit kalıntısı ve gıda güvenliği analizlerini ihracat stratejisinin temel unsuru kabul edin.

12.3 Oda ölçeğinde önerilen çalışmalar

- Akçakoca Fındık Verimliliği ve Kalite Programı: İlçe Tarım, üniversite, ziraat odası ve sektör işletmeleriyle ortak demonstrasyon bahçeleri.
- Akçakoca Sarı Fındığı coğrafi işaret kullanım ve denetim sisteminin daha görünür ve yaygın hale getirilmesi.
- Yıllık 'Akçakoca Fındık Göstergeleri': alan, rekolte, verim, randıman, fiyat, ihracat ve kalite verilerinin tek raporda toplanması.
- Üreticilere budama, toprak-yaprak analizi, kurutma, kokarca ve entegre yabancı ot yönetimi eğitimleri.
- İşleyicilere izlenebilirlik, AB kalıntı limitleri, aflatoksin, sürdürülebilir tedarik ve ihracat pazarı eğitimleri.
- Coğrafi işaretli ürünün turizm/gastronomi ile eşleştirilmesi; Akçakoca Sarı Fındığı'nın restoran, otel ve yerel ürün satış noktalarında ortak kimlikle sunulması.
- Fındık kabuğu ve diğer yan ürünlerin enerji, biyokütle ve döngüsel ekonomi açısından değerlendirilmesine yönelik fizibilite.

13. Sonuç

Dünya fındık sektörü Türkiye merkezli olmaya devam etmekle birlikte rekabetin yapısı değişmektedir. Şili hızla alan büyütme, ABD yüksek verimle üretim yapmakta, Azerbaycan iyi tarım ve mekanizasyon programlarıyla verimini yükseltmekte, İtalya ise güçlü işleme sanayisi ve mekanizasyonla değer zincirindeki konumunu korumaktadır.

Türkiye'nin yaklaşık 750 bin hektarlık alanı büyük bir üstünlük sağlasa da hektar başına verimin rakip ülkelerin gerisinde olması, geleceğin temel meselesinin yeni alan açmaktan çok mevcut bahçeyi verimli ve kaliteli hale getirmek olduğunu göstermektedir.

Akçakoca bu açıdan Türkiye ortalamasından daha güçlü bir başlangıç noktasındadır. 2024'te 168 kg/da verim, 36.649 ton üretim ve Türkiye üretimindeki yaklaşık %5,1 pay; ilçenin ölçeğini ortaya koymaktadır. Buna Odamız tarafından tescil ettirilen Akçakoca Sarı Fındığı menşe adı eklendiğinde, ilçenin önünde yalnız üretim değil markalaşma fırsatı da bulunmaktadır.

2026-2030 için hedef yaklaşım

Akçakoca fındık sektöründe hedef; 'daha çok alan' değil, mevcut alanda daha istikrarlı verim, daha yüksek sağlam iç oranı, daha düşük kalite kaybı, izlenebilir üretim ve Akçakoca Sarı Fındığı adıyla daha yüksek katma değer olmalıdır.

14. Kaynakça

1. FAOSTAT, Crops and Livestock Products - Hazelnuts, 2024 üretim, alan ve verim serileri. <https://www.fao.org/faostat/>
2. Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024 Faaliyet Raporu - Türkiye Fındık Üretiminde Düzce'nin Yeri ve Akçakoca verileri. <https://duzce.tarimorman.gov.tr/>
3. Türk Patent ve Marka Kurumu, Akçakoca Sarı Fındığı, Tescil No: 419, Menşe Adı, 27.02.2019. <https://ci.turkpatent.gov.tr/>
4. International Nut and Dried Fruit Council (INC), Hazelnut Crop Update & Outlook ve Nutfruit Magazine, 2025-2026 arz-talep değerlendirmeleri. <https://inc.nutfruit.org/>
5. World Bank WITS / UN Comtrade, HS 080222 Hazelnuts without shells, fresh or dried, 2024 ithalat/ihracat verileri. <https://wits.worldbank.org/>
6. FAO, Improving livelihoods in Azerbaijan through sustainable hazelnut production, 19.06.2024. <https://www.fao.org/>
7. Oregon State University Extension, Growing Hazelnuts in the Pacific Northwest ve Integrated Pest Management Strategic Plan for Hazelnuts in Oregon and Washington. <https://extension.oregonstate.edu/>
8. Mennan ve ark., Long-term perennial weed control strategies: Economic analyses and yield effect in hazelnut, Crop Protection, Fatsa-Ordu saha çalışması.
9. Peachey ve ark., POST control of Italian ryegrass in hazelnut orchards, Weed Technology - Oregon ticari bahçe denemeleri.
10. Ellena ve ark., Advantages of high density hazelnut orchards in south Chile, AGRIS/FAO.
11. Şili 2021-2023 sulama denemeleri, Tonda di Giffoni yetiştiriciliğinde farklı sulama düzeylerinin verim ve kalite etkileri.
12. Akçin & Bostan, Supplementary Irrigation During the Last Cluster Drop Period for Higher Yield and Quality in Conventional Rain-Fed Hazelnut Farming, 2023.
13. Ordu 2024 Çevre Durum Raporu - fındık alanı verileri.
14. Giresun 2024 Çevre Durum Raporu ve Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü - fındık alanı ve 2026 rekolte çalışmaları.
15. Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2026 Fındık Rekolte Tahmin Çalışmaları ve TMO 2026 alım duyuruları.
16. Ferrero, Hazelnut sourcing and traceability information, 2025. <https://www.ferrero.com/>

Veri notu

Dünya ülkeleri arasında karşılaştırma için 2024 FAOSTAT verileri kullanılmıştır. 2025/26 ve 2026 rekolte rakamları kesin üretim sonucu değil, ilgili kurumların tahminleridir. Kabuklu üretim ile iç fındık dış ticaret miktarları doğrudan karşılaştırılmamalıdır. Ülke bazında nihai tüketim miktarı için tek tip güncel resmi seri bulunmadığından 2024 iç fındık ithalatı talep/pazar büyüklüğü göstergesi olarak ayrıca sunulmuştur.